

prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central (jud: N. Ghedrovici)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Budăi, I. Muruianu, A. Malfi)

ÎN C H E I E R E

28 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Finanțelor,
Consiliul raional Anenii Noi și Președintele raionului Anenii Noi,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agafia Capustina
împotriva Consiliului raional Anenii Noi și Ministerului Finanțelor cu privire la
anularea deciziei Comitetului executiv raional Anenii Noi și deciziei Consiliului
raional Anenii Noi, încasarea valorii bunurilor confiscate în rezultatul represiunilor
politice și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 19 decembrie 2017, Agafia Capustina a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Consiliului raional Anenii Noi și Ministerului Finanțelor cu
privire la anularea deciziei nr. 1 a Comitetului executiv raional Anenii Noi din 25
ianuarie 1994 și a deciziei nr. 4 a Consiliului raional Anenii Noi din 28 februarie
2017, încasarea valorii bunurilor confiscate în rezultatul represiunilor politice și
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, Agafia Capustina a invocat că s-a născut la data de
XXXXXX, în satul XXXXXX cu numele de fată Buga, iar părinții săi sunt tatăl
Andrei Buga, născut XXXXXX și mama Maria Buga, născută XXXXXX.

A precizat că tatăl său, Andrei Buga, a fost arestat la data de XXXXXX și
condamnat pe motive politice la data de 05 decembrie 1945, fiind ulterior reabilitat
la 25 decembrie 1991 de către Procuratura Republicii Moldova.

A afirmat că mama sa, Maria Buga, la data de 12 mai 1949, a fost supusă
represiunilor politice (ca membru al familiei condamnatului Andrei Buga), iar
ulterior a fost reabilitată la data de 29 decembrie 1989, de către Procuratura RSSM.
Astfel, averea părinților a fost sechestrată, apoi confiscată la data de 27 iulie 1946.

A relatat că, a locuit cu părinții în satul XXXXXX, unde tatăl său a decedat la
data de XXXXXX, mama sa la data de XXXXXX, iar conform certificatului de
calitate de moștenitor din XXXXXX, Agafia Capustina, fiica lor, rudă de gradul I,
este moștenitoarea testamentară a averii părinților decedați.

A susținut că potrivit certificatelor eliberate de Procuratura Generală a
Republicii Moldova nr.21-459/16-1921 din 25 octombrie 2016, ambii săi părinți au
fost reabilitați.

A menționat că potrivit dosarului de arhivă nr. XXXXX eliberat de către Serviciul de Informație și Securitate al Republicii Moldova, la data de 08 august 1945 a fost sechestrată averea familiei sale din satul XXXXX. După sentința din 24 decembrie 1946, conform informației Ministerului Justiției de atunci, averea condamnaților, în total 21 persoane (inclusiv și tatăl său) a fost transmisă spre realizare în instituția ”selipo” din XXXXX.

A declarat că a fost confiscată averea: casa de locuit, hambar, sarai, pământ, inclusiv cu vița de vie, gard, porți, sarai pentru fân, utilaj, vacă, vițică, iapă cu mânz, scroafă, păsări, oi, căruță cu doi cai, unelte mici agricole, plug, boroană, cultivator, teasc, zdrobitor de poamă, cântar, poloboace de stejar, cadă, mașină de porumb, mese, canapea, comod, scaune, mașină de cusut și alte bunuri mai mici.

A indicat, că după ce a primit certificatul de calitate de moștenitor la data de 03 octombrie 2017, la data de 20 noiembrie 2017 s-a adresat la comisia specială pentru restituirea averilor confiscate victimelor represiunilor politice a Consiliului raional XXXXX cu cererea de compensare a valorii bunurilor confiscate. Prin răspunsul din data de 11 decembrie 2017, Agafiei Capustina i s-a comunicat că comisia specializată la data de 28 februarie 2017 a respins cererea sa, din motivele că ar fi omis termenul de prescripție de 3 ani și precum că, prin decizia nr. 1 a Comitetului executiv raional XXXXX din 25 ianuarie 1994, mama sa ar fi primit compensația pentru averea confiscată în sumă de 170 lei.

A subliniat că, conținutul deciziei din 28 februarie 2017 nu i s-a comunicat până în prezent.

A considerat poziția Consiliului raional Anenii Noi ca fiind ilegală, întrucât aceasta nu a omis termenul de 3 ani, ținând cont de faptul că certificatele de reabilitare a părinților ei, i-au fost eliberate la data de 25 octombrie 2016, iar mama ei era decedată la data de XXXXX. Respectiv, ea nu putea depune în anul 2013, cerere de compensare a valorii bunurilor și nici primi suma menționată de Consiliu.

A solicitat Agafia Capustina, anularea deciziei nr.1 a Comitetului executiv raional Anenii Noi din 25 ianuarie 1994 și a hotărârii comisiei de reabilitare a Consiliului raional Anenii Noi din 28 februarie 2017; încasarea de la pârâți a valorii bunurilor confiscate în rezultatul represiunilor politice în sumă de 550000 lei pentru bunurile imobile și 100700 lei pentru celelalte bunuri și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi (sediul Central) din 15 martie 2018, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Agafia Capustina (f.d.167; 170-173 vol.I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2018, s-a admis apelul declarat de avocatul Iurie Bucliș în interesele Agafiei Capustina. S-a casat hotărârea Judecătoriei Anenii Noi (sediul Central) din 15 martie 2018 și s-a trimis cauza la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată (f.d.203; 204-211 vol.I).

În ședința de judecată din 02 martie 2020, avocatul Iurie Bucliș în interesele Agafiei Capustina a depus o cerere de majorare a cuantumului pretențiilor din acțiune, în temeiul prevederilor art. 60 alin. (3) Cod de procedură civilă, menționând că prin încheierea Judecătoriei Anenii Noi din 20 decembrie 2018, s-a dispus efectuarea expertizei de evaluare a bunurilor imobile confiscate (f.d.27; 28 vol.I).

Astfel, conform raportului de evaluare a proprietății imobiliare nr.0100/19/148987 din 30 septembrie 2019, valoarea bunurilor imobile confiscate

constituie 676035 lei, fapt ce impune necesitatea majorării cuantumului pretențiilor din acțiunea depusă inițial.

A solicitat Agafia Capustina, în urma majorării cuantumului pretențiilor din acțiune, anularea deciziei nr.1 a Comitetului executiv raional Anenii Noi din 25 ianuarie 1994 și a hotărârii comisiei de reabilitare a Consiliului raional Anenii Noi din 28 februarie 2017; încasarea de la pârâți valoarea bunurilor confiscate în rezultatul represiunilor politice în sumă de 676035 lei pentru bunurile imobile și 100700 lei pentru celelalte bunuri și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.27; 55-56 vol.I).

Prin hotărârea din 17 iunie 2020 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Agafia Capustina.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 23 iunie 2020 Agafia Capustina a declarat apel, solicitând casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral.

Prin decizia din 22 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de Agafia Capustina, reprezentată de avocatul Iurie Bucliș. S-a casat hotărârea din 17 iunie 2020 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, în partea respingerii pretențiilor Agafiei Capustina cu privire la anularea deciziei nr. 4 a Consiliului raional Anenii Noi din 28 februarie 2017 și încasarea valorii bunurilor confiscate în rezultatul represiunilor politice și în această parte s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care: s-a admis pretenția înaintată de Agafia Capustina împotriva Consiliului raional Anenii Noi cu privire la anularea deciziei Consiliului raional Anenii Noi din 28 februarie 2017 și încasarea valorii bunurilor confiscate în rezultatul represiunilor politice. S-a anulat decizia nr. 4 din 28 februarie 2017 a Comisiei pentru problemele victimelor represiunilor politice a Consiliului raional Anenii Noi „Cu privire la examinarea cererii dnei Capustina Agafia”. S-a încasat de la Consiliul raional Anenii Noi în beneficiul Agafiei Capustina valoarea bunurilor confiscate în rezultatul represiunilor politice în sumă de 676 035 de lei pentru bunurile imobile, și anume: casa de locuit în valoare de 220 874,63 de lei, hambar în valoare de 54 032,85 de lei, sarai în valoare de 113 468,98 de lei, beci în valoare de 170 071,65 de lei, gard în valoare de 39 392,60 de lei, porți în valoare de 4 152,59 de lei, sarai în valoare de 74 041,96 de lei și suma de 100700 de lei pentru bunurile mobile, și anume: vacă în valoare de 10 000 de lei, vițică în valoare de 3 600 de lei, iapă cu mânz în valoare de 8 000 de lei, scroafă în valoare de 6 000 de lei, păsări (30 cap.) în valoare de 3 000 de lei, oi (10 cap.) în valoare de 10 000 de lei, căruță în valoare de 3 700 de lei, unelte agricole (lopeți, sape, furci, greble, coase) în valoare de 2 000 de lei, plug cu două fiere în valoare de 4 700 de lei, grapă mică în valoare de 700 de lei, cultivator cu trei cuțite în valoare de 1 800 de lei, teasc în valoare de 2 600 de lei, zdrobitor pentru poamă în valoare de 2 600 de lei, cântar (250) în valoare de 1 400 de lei, poloboace de stejar (500 l) (5 buc.) în valoare de 11 000 de lei, poloboc de stejar (400 l) în valoare de 1 800 de lei, cadă (800 l) în valoare de 1 800 de lei, mașină de dezghiocat porumb în valoare de 2 400 de lei, masă (2 buc.) în valoare de 5 400 de lei, dulap în valoare de 5 000 de lei, canapea în valoare de 2 900 de lei, comod în valoare de 4 300 de lei, scaune (10 buc) în valoare de 4 200 de lei, mașină de cusut „Zinger” în valoare de 1 800 de lei. În rest, hotărârea Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 17 iunie 2020 s-a menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că Agafia Capustina, reieșind din prevederile art. 12¹ alin. (3) al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr.1225-XII din 08 decembrie 1992 a fost în drept de a depune cererea de recuperare a valorii bunurilor confiscate în termen de 3 ani din data înștiințării despre reabilitarea părinților săi – din 25 octombrie 2016, adică până la data de 25 octombrie 2019. Pe când, cererea de recuperare a valorii acestora a fost examinată de Comisia pentru problemele victimelor represiunilor politice a Consiliului raional Anenii Noi la data de 28 februarie 2017 (nefiind specificată data depunerii cererii). Adică, cererea de recuperare a valorii bunurilor confiscate a fost depusă în interiorul termenului de 3 ani prevăzut de art. 12¹ alin. (3) al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr.1225-XII din 08 decembrie 1992.

Prin urmare, din considerentele expuse, instanța de apel a considerat că prima instanță greșit a respins pretenția reclamantei Agafia Capustina cu privire la anularea deciziei nr.4 din 28 februarie 2017 a Comisiei pentru problemele victimelor represiunilor politice a Consiliului raional Anenii Noi ”Cu privire la examinarea cererii dnei Capustina Agafia”. Or, pretenția dată este întemeiată și pasibilă admiterii, cu anularea în întregime a actului administrativ contestat.

Potrivit art.1 din Legea nr.436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, autorități ale administrației publice locale de nivelul al doilea sunt autorități publice, luate în ansamblu, care sunt constituite și activează pe teritoriul raionului, municipiului Chișinău, municipiului Bălți, unității teritoriale autonome cu statut juridic special pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor populației unității administrativ-teritoriale respective.

Astfel, ținând cont de prevederile art. 12 al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr.1225-XII din 08 decembrie 1992, valoarea bunurilor confiscate în rezultatul represiunilor politice în sumă de 676035 lei pentru bunurile imobile și 100700 lei pentru bunurile mobile, urmează a fi încasată din contul Consiliului raional Anenii Noi.

Conform art. 12 din Legea citată, valoarea bunurilor se determină în felul următor: a) bunurile imobiliare se evaluează în baza calculelor efectuate de organul cadastral teritorial, conform prețurilor de piață în vigoare la data examinării cererii; b) costul animalelor domestice, al păsărilor, al produselor agricole, al altor bunuri se stabilește conform prețurilor de piață în vigoare la data examinării cererii.

Potrivit raportului de evaluare nr.0001008, întocmit de Întreprinderea de Stat ”Centrul de expertiză și evaluare” a Agenției Proprietății Publice, valoarea bunurilor mobile confiscate în satul XXXXX de la Andrei Buga și Maria Buga, constituie suma de 100700 lei. Iar, conform raportului de evaluare a proprietății imobiliare nr.XXXXX din 30 septembrie 2019 de către Serviciul cadastral teritorial Chișinău a Departamentului Cadastru al Agenției Servicii Publice, valoarea de piață a bunurilor imobile amplasate în raionul XXXXX confiscate în urma represiunilor politice, constituie suma de 676035 lei (f.d.3-20 vol.II).

Instanța de apel a considerat necesar de a încasa din contul Consiliului raional Anenii Noi în beneficiul Agafiei Capustina valoarea bunurilor confiscate în rezultatul represiunilor politice în sumă de 676035 lei pentru bunurile imobile, conform raportului de evaluare a proprietății imobiliare nr.XXXXX întocmit la 30 septembrie 2019 de către Serviciul cadastral teritorial Chișinău a Departamentului Cadastru al Agenției Servicii Publice (f.d.3- 20 vol.II) și suma de 100700 lei pentru bunurile mobile, conform raportului de evaluare nr.0001008, întocmit de

Întreprinderea de Stat "Centrul de expertiză și evaluare" a Agenției Proprietății Publice (f.d.91-145 vol.I).

La 24 decembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Ministerul Finanțelor a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că Agafia Capustina pentru eliberarea unui certificat de moștenitor al părinților acesteia Andrei Buga și Maria Buga, urma să depună o cerere în procedură specială privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii. Respectiv doar în baza unei hotărâri judecătorești privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, notarul urma să deschidă procedura succesorală și să elibereze certificat de moștenitor corespunzător.

Mai mult ca atât, a indicat recurentul că intimata nu a prezentat acte care ar confirma faptul confiscării bunurilor care au aparținut părinților acesteia. Prin urmare, Agafia Capustina trebuia să depună în conformitate cu art.281 Cod de procedură civilă o cerere prin care să constate faptul confiscării și lista bunurilor confiscate.

Totodată, a relatat recurentul că Raportul de evaluare nr.0001008, întocmit de Întreprinderea de Stat "Centrul de expertiză și evaluare" a Agenției Proprietății Publice nu face trimitere la acte care confirmă faptul confiscării acestor bunuri de către stat.

La 5 ianuarie 2021, Consiliul raional Anenii Noi și Președintele raionului Anenii Noi au declarat recurs, prin care au solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, Consiliul raional Anenii Noi și Președintele raionului Anenii Noi au relatat că intimată nu a respectat pct. 5 al Regulamentului privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 627 din 05.06.2007.

La fel, în vederea respectării legislației în vigoare, în procesul de examinare a cauzelor privind restituirea bunurilor confiscate pe faptul represiunilor politice, au menționat că instanța de apel nu a analizat integral faptul că sub incidența art. II din Legea nr. 186-XVI din 29 iunie 2006 pentru modificarea și completarea Legii nr.1225- XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nu cad persoanele supuse represiunilor politice și ulterior reabilite care au fost despăgubite până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

În concluzie, au declarat că persoana a cărei cerere a fost examinată de către comisia specială și în privința căreia a fost adoptată o decizie, nu poate depune o cerere repetată, dat fiind faptul că comisia specială nu acceptă repetat cererea cu aceeași problemă. Concluzia dată rezultă și din conținutul pct. 5 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 12.06.2007, în care se menționează că dispozițiile art. II din Legea nr. 186-XVI din 29 iunie 2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice dau expresie principiului, potrivit căruia nimeni nu poate cere de două ori repararea aceluiași prejudiciu, conform legislației în vigoare la momentul apariției dreptului.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 octombrie 2020 și a expediat copia deciziei participanților la proces la 03 noiembrie 2020 (f.d.119). Prin urmare, cererile de recurs declarate la 24 decembrie 2020 și 05 ianuarie 2021 se consideră depuse în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 22 ianuarie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Prin referința depusă la 22 februarie 2021 Agafia Capustina, reprezentată de avocatul Iurie Bucliș a solicitat respingerea recursului declarat de Consiliul raional Anenii Noi ca fiind inadmisibil.

Prin referința depusă la 26 februarie 2021 Președintele raionului Anenii Noi a solicitat admiterea cererii de recurs depusă de Ministerul Finanțelor, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Examinând temeiurile recursurilor completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenți nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele din recursuri nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestora ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de Ministerul Finanțelor, Consiliul raional Anenii Noi și Președintele raionului Anenii Noi.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursurile declarate de Ministerul Finanțelor, Consiliul raional Anenii Noi și Președintele raionului Anenii Noi, împotriva deciziei din 22 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru